

SAIRAANKULJETUS JA SEN MAHDOLLISUUDET

Heikki Sederholm
Huhmari 8.11.2002

Mahdollisuudet ovat lähes rajattomat...
Asetus sairaankuljetuksesta 565/94 2§

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan;

sairaan ***kuljetuksella*** ammattimaista asianmukaisen koulutuksen saaneen henkilökunnan toimesta sairaankuljetusajo-neuvolla, vesi- tai ilma-aluksella sekä muulla erityisajoneuvolla tapahtuvaa henkilökuljetusta ja ennen kuljetusta tai kuljetuksen aikana annettavaa ensihoitoa, joka johtuu sairaudesta, vammautumisesta tai muusta hätätilanteesta

ensihoidolla asianmukaisen koulutuksen saaneen henkilön tekemää tilanteen arviointia ja välittömästi antamaa hoitoa, jolla sairastuneen tai vammautuneen potilaan elintoiminnot pyritään käynnistämään, ylläpitämään ja turvaamaan tai terveydentilaa pyritään parantamaan perusvälineillä, lääkkeillä taikka muilla hoitotoimenpiteillä;

perustason sairaankuljetuksella hoitoa ja kuljetusta, jossa on riittävät valmiudet valvoa ja huolehtia potilaasta siten, ettei hänen tilansa kuljetuksen aikana odottamatta huonone, ja mahdollisuudet aloittaa yksinkertaiset henkeä pelastavat toimenpiteet;

hoitotason sairaankuljetuksella valmiutta aloittaa potilaan hoito tehostetun hoidon tasolla ja toteuttaa kuljetus siten, että potilaan elintoiminnot voidaan turvata.

Ensihoitotyöryhmä 1997 (STM) PERUSTASON TOIMENPITEET

- tutkiminen, tilanarvio ja hoitopäätöksen teko
- kammiovärinän defibrillaatio
- elvytyslääkkeet paikallisen harkinnan mukaan
- elottoman potilaan intubaatio
- suoniyhteyden avaaminen
- vammapotilaan tutkiminen ja hoito asian mukaisin menetelmin

- sokin iv-nestehoito
- hypoglykemian tunnistaminen ja hoito
- kouristeleavan potilaan hoito diatsepaamirektiolilla
- nitron ja ASA:n antaminen p.o.
- hapen antaminen
- sairaankuljetuskertomuksen täyttäminen
- konsultaatio velvollisuus

Ensihoitotyöryhmä 1997 (STM) **HOITOTASON TOIMENPITEET**

- **perustason tutkimus ja hoitotoimenpiteet**
- potilaan tutkiminen ja itsenäinen tilan arviointi sekä työdiagnoosin määrittäminen
- elvytyksestä pidäytyminen tai lopettaminen
- elossa olevan intubaatio
- astma-kohtauksen hoito
- kouristelun hoito iv

- pahoinvoinnin hoito iv
- muut lääkkeet (iv,im,sc ja p.o.) konsultoiden
- 12-kytkentäisen EKG:n otto ja siirto
- ulkoinen tahdistus
- erityisriskien arviointi
- CPAP-hoidon toteutus
- toimia lääkinnällisen pelastustoiminnan (kenttä)johtajana

Mahdollisuuksia tai sitten ei

Kuntien / kuntayhtymien päätökset

- luottamushenkilöt
- virkamiehet
- palvelun järjestäjät
- palvelun tuottajat

Käsitteiden määrittäminen / selkeyttäminen

m.m.

- asianmukainen koulutus
- perusvälineet
- yksinkertaiset henkeä pelastavat toimenpiteet

MAHDOLLISUUKSIA – KENELLE !?

- Palvelun järjestäjälle
  - terveyskeskukselle
  - sairaanhoitopiirille
- Palvelun tuottajalle
  - pelastuslaitokselle
  - yksityisyrittäjälle
- Henkilöstölle
- **POTILAILLE**
- Yhteiskunnalle

ENSIHOITO, OSA PORRASTETTUA TERVEYDENHUOLTOA

Ensihoitopalvelun toiminta-ajatus on tuottaa laadukasta ja kehittyvää ensihoitoa alueellaan

- sairauskohtauksen saaneelle ja tapaturman uhrille
- tapahtumapaikalla ja kuljetuksen aikana
- täydentää terveydenhuollon päivystyspalveluita
- valistaa ja edistää terveyst- ja turvallisuuskäyttäytymistä

LAADUKAS ENSIHOITO

- ammattimaista toimintaa
- tasalaatuista
- oikea aikaista
- vaikuttavaa
- potilaan tarpeet huomioiva
- tasojen mukaista
- inhimillistä

Tarttis tehrä jotain

Hoitoketjun toimivuuden arviointia esim.

ELVYTYS

- BLS alkaminen
- defibrillointi
- hoitoelvytys
- sydämen käynnistyminen
- oma hengitys
- kokonaisselviytyvyys

VAMMAT

- tavoittaminen
- tutkiminen – hätä ea
- tukeminen / kuljetus
- nestehoito
- poliklinikka
- leikkaussali
- kokonaisselviytyvyys

Tarttis tehrä jotain

- Määritellä alueen ensihoitopalvelun tarve
  - eri tasojen tarve
  - riskikartoitus
  - eri tasojen hoitovalmiudet
  - voimavarat
- laatia ensihoitopalvelun kehittämissuunnitelma
  - tehtävät esim. v.2010
  - koulutussuunnitelma
- laatia sopimukset vastaamaan palvelun tavoitteita
  - esim. hätätilapotilaiden tavoittamisaika
  - yksiköiden valmius, sijoittelu ja määrä riskikartoituksen mukaan

Muistettavia asioita !

- Ensihoito on osa yhteiskunnan palvelujärjestelmää
- Potilaiden etu on kaiken lähtökohta
- Ensihoidon ”pääoma” on kaikilla tasoilla henkilöstössä ja sen tieto-aidossa. Mitkään laitteet tai järjestelmät ei voi sitä korvata.

HOITOTASON VAATIMUKSIA

- perustason oltava ehdottomasti kunnossa
- tuottajan sitoutuminen tehtävään
- henkilöstön sitoutuminen
- henkilöstön koulutus ja harjoittelu
- hallinnon ja työnjohdon järjestelyt
- hankinnat ja laitekoulutus
- tieto-aidon ylläpito

HOITOTASON MAHDOLLISUUDET

- hätätilapotilaiden monipuolisempi ja tehokkaampi hoitaminen
- ensivasteen ja perustason tukeminen
- tehokkaampi ja monipuolisempi potilasohjaus
- lääkinnällisen pelastustoiminnan johtaminen
- konsultaatiopalvelut ev- ja perustasolle
- lopullinen toimintamalli määräytyy toiminta-alueen mukaan

Mikään taso ei yksin pärjää. Yhteistyöllä saavutetaan parhaat tulokset.